

Avizul Comitetului Regiunilor privind Piețele europene ale energiei electrice și gazelor: al treilea pachet legislativ

(2008/C 172/11)

COMITETUL REGIUNILOR

- subliniază că toate discuțiile legate de nivelul de liberalizare a energiei ar trebui să fie centrate pe consumator;
- prin urmare, se pronunță în favoarea unor măsuri suplimentare în materie de *unbundling* la nivelul transportului;
- ia notă cu satisfacție de faptul că pachetul legislativ propune realizarea pieței interne a energiei prin măsuri legislative suplimentare, care urmăresc să asigure întreprinderilor nou-intrate pe piață un acces nediscriminatoriu la rețelele de transport și, astfel, să promoveze concurența, să instituie o coordonare mai bună între autoritățile de reglementare și OST, să stimuleze investițiile în producția de energie electrică și în rețele, să mărească transparența pieței;
- solicită Comisiei să evite concentrarea piețelor și să sprijine pluralitatea operatorilor privați și publici prin măsuri adecvate; statele membre interesate trebuie să poată decide să nu aplice regulile de separare juridică a operatorilor de rețele de distribuție acelor întreprinderi integrate de electricitate cu mai puțin de 100 000 de clienți conectați (sau care aprovizionează mici rețele izolate);
- dorește să se încurajeze producția de energie locală și regională bazată pe surse regenerabile, care corespund condițiilor de mediu din teritoriul respectiv, reducând totodată cheltuielile de transport și emisiile de gaze pe teritoriul UE; prin urmare, este necesar să fie încurajată elaborarea unor planuri energetice specifice la nivel regional, care vor trebui să fie coordonate și integrate în nivelurile naționale și în cel comunitar.

Raportor: Dl Michel LEBRUN, deputat în Parlamentul valon (BE/PPE)

Texte de referință

Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/54/CE privind normele comune pentru piața internă de energie electrică

COM(2007) 528 final — 2007/0195 (COD)

Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/55/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale

COM(2007) 529 final — 2007/0196 (COD)

Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei Agenții pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic

COM(2007) 530 final — 2007/0197 (COD)

Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică

COM(2007) 531 final — 2007/0198 (COD)

Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005/CE privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale

COM(2007) 532 final — 2007/0199 (COD)

Recomandări politice

COMITETUL REGIUNILOR

Recomandări generale

1. reamintește că o contribuție semnificativă la succesul inițiativelor europene revine colectivităților locale, care joacă un rol esențial la nivelul politicii energetice europene;

2. subliniază că energia constituie un bun esențial, atât pentru cetățeni, cât și pentru competitivitatea întreprinderilor. Colectivitățile locale și regionale, ca entități aflate aproape de cetățean, doresc ca toți consumatorii să poată beneficia fără întreruperi de energie electrică și de gaze la un preț competitiv și la un nivel performant al serviciilor;

3. subliniază că toate discuțiile legate de nivelul de liberalizare a energiei ar trebui să fie centrate pe consumator;

4. constată că rezultatele scontate ale liberalizării energiei se lasă încă așteptate în numeroase state membre și că nu există o adevărată piață unică a energiei electrice și a gazelor în cadrul UE;

5. își exprimă acordul cu analiza efectuată de Comisia Europeană cu privire la disfuncționalitățile observate pe piețele energiei electrice și gazelor: o concentrare puternică a pieței, un grad înalt de integrare verticală a întreprinderilor din domeniu, fragmentarea pieței, absența transparenței în ceea ce privește formarea prețurilor, absența coordonării între operatorii sistemelor de transport (OST);

6. ia notă cu satisfacție de faptul că pachetul legislativ propune să realizeze piața internă a energiei prin măsuri legislative suplimentare care urmăresc să garanteze întreprinderilor nou-intrate pe piață un acces nediscriminatoriu la rețelele de

transport și astfel să promoveze concurența, să instituie o coordonare mai bună între autoritățile de reglementare și OST, să stimuleze investițiile în producția de energie electrică și în rețele, să mărească transparența pieței;

7. salută includerea în pachetul legislativ a dezvoltării piețelor regionale, considerând că aceasta reprezintă un pas esențial spre piața unică a electricității și gazelor în cadrul UE;

8. ia notă cu satisfacție de faptul că Comisia Europeană urmărește ca obiective ale politicii energetice europene competitivitatea, dar și siguranța aprovizionării și durabilitatea, subliniind totodată că aceste trei obiective nu sunt în mod obligatoriu compatibile între ele, ceea ce necesită combinarea lor echilibrată;

9. recunoaște că al treilea pachet legislativ propus urmărește în primul rând să îmbunătățească funcționarea piețelor europene ale energiei electrice și gazelor, dar dorește ca acest pachet să sprijine și alte obiective ale politicii comunitare, cum sunt îmbunătățirea eficienței energetice sau atenuarea schimbărilor climatice; Prin urmare, trebuie ca sursele de energie regenerabile să devină opțiunea cea mai recomandabilă;

10. reamintește un aviz anterior, în care CoR pleda pentru includerea costurilor de mediu în prețurile de consum (CdR 216/2005); o astfel de inițiativă ar necesita aplicarea unei legislații specifice la nivelul UE, însă pachetul legislativ nu prevede nimic în acest sens; de aceea, CoR invită Comisia să propună un asemenea sistem; în cursul elaborării acestuia, trebuie să se aibă în vedere ca punerea sa în aplicare să nu determine o creștere exagerată a prețului energiei, ținând cont de repercusiunile asupra competitivității UE și a realizării obiectivelor Strategiei de la Lisabona;

11. consideră că în ciuda analizei de impact în general pozitivă a CE cu privire la al treilea pachet legislativ în materie de energie, este necesar să se acorde atenție în continuare repercusiunilor sociale, economice și ecologice pe care le-ar avea măsurile propuse, în special la nivel local și regional.

Piața internă a energiei electrice și a gazelor

În ceea ce privește concurența

12. reamintește că liberalizarea pieței energiei electrice și a gazelor ar trebui să pună capăt monopolurilor întreprinderilor de energie în statele membre și să favorizeze concurența. Acest lucru nu se poate realiza în practică decât dacă — la nivelul ofertei — mai mulți producători și mai mulți furnizori se află într-o situație de concurență reală;

13. constată că în prezent, pentru producția de energie electrică, piețele naționale sunt dominate de un monopol de facto sau de un oligopol. Pentru gazele naturale, numărul producătorilor potențiali este limitat și, în plus, producătorii din afara Uniunii Europene nu sunt supuși reglementărilor comunitare, deși asigură cea mai mare parte a livrărilor;

14. solicită Comisiei să evite concentrarea piețelor și să sprijine pluralitatea operatorilor privați și publici prin măsuri adecvate. Întreprinderilor locale și regionale de energie le revine un rol-cheie în acest sens; din acest motiv, statele membre interesate trebuie să poată decide să nu aplice regulile de separare juridică a gestionarilor de rețele de distribuție acelor întreprinderi integrate de electricitate cu mai puțin de 100 000 de clienți conectați (sau care aprovizionează mici rețele izolate);

15. insistă pentru ca întreprinderile nou-intrate pe piață să poată investi în noi capacități de producție de energie electrică și de import de gaze astfel încât să se creeze condiții de piață egale, favorabile unei piețe concurențiale;

16. observă că o piață concurențială permite, de asemenea, accesul echitabil la consumator al producătorilor locali și regionali de energie din surse regenerabile.

În ceea ce privește cerințele în materie de unbundling

17. constată că scindarea (*unbundling*) juridică și funcțională la nivelul transportului, a cărei aplicare a devenit obligatorie de la 1 iulie 2004, nu este suficientă pentru a asigura buna funcționare a pieței, deoarece nu elimină conflictul de interese care decurge din integrarea verticală;

18. împărtășește opinia conform căreia o întreprindere integrată vertical are tendința, pe de-o parte, de a considera rețelele ca active strategice aflate în slujba propriului interes comercial, și nu în cea a intereselor clienților acestor rețele, și, pe de altă parte, de a sub-investi în noi rețele de teama ca aceste investiții să nu ajute concurenții să prospere pe piața sa națională;

19. se pronunță deci în favoarea unor măsuri suplimentare în materie de *unbundling* la nivelul transportului;

20. constată că scindarea de proprietate pentru care pledează CE nu este acceptată în unanimitate de statele membre, chiar dacă aceasta este o modalitate de garantare a egalității accesului la rețele pentru toți furnizorii și neutralitatea politicii de investiții în rețelele de transport;

21. apreciază că statele membre interesate trebuie să aibă posibilitatea de a opta pentru abordarea bazată pe un operator de sistem independent (OSI), deși această opțiune poate conduce la efecte nedorite pentru acționari (pierderea controlului, privatizare etc.). Din acest motiv, statele membre ar trebui să aibă și posibilitatea de a opta pentru o „scindare efectivă și eficientă”, bazată, pe de o parte, pe independența reală a operatorilor sistemelor de transport și, pe de altă parte, pe dispoziții clare în ceea ce privește investițiile în rețea;

22. dorește ca scindarea (*unbundling*) juridică și funcțională la nivelul distribuției, care nu este aplicată obligatoriu decât de la 1 iulie 2007, să fie aplicată nu numai în literă, ci și în spirit; pentru a putea combate cât mai eficient concentrarea piețelor, este necesară în același timp o strategie de sprijinire a întreprinderilor mici și mijlocii din domeniul energetic; Comitetul salută prin urmare faptul că excepția actuală făcută pentru micii operatori de rețele de distribuție (cu mai puțin de 100 000 de clienți) este menținută;

23. consideră că este oportună încurajarea autorităților locale și regionale pentru a deveni acționari activi în OST și OSD, adevărate plăci turnante ale pieței energiei electrice.

În ceea ce privește autoritățile de reglementare a energiei

24. insistă asupra necesității de a avea autorități de reglementare independente și totodată competente și eficiente, pe o piață pe care există operatori monopolști și/sau dominanți;

25. salută armonizarea și consolidarea rolului autorităților de reglementare naționale. Este important ca autoritățile de reglementare să nu se concentreze exclusiv asupra activităților reglementate, ci să vegheze și la buna funcționare generală a pieței prin intermediul competențelor discreționare ex-ante;

26. constată că autoritățile de reglementare au deseori o viziune pe termen prea scurt, urmărind reducerea tarifelor la energie electrică și gaze orice-ar fi, dar pierzând din vedere obiectivele pe termen lung: dezvoltarea optimă a rețelei și îmbunătățirea — sau cel puțin menținerea — calității rețelei și a serviciilor; autoritățile de reglementare trebuie, deci, să poată folosi, în misiunea lor, o perspectivă integrată, care nu trebuie să se reducă doar la determinarea prețurilor;

27. subliniază necesitatea ca autoritățile de reglementare să aibă competența necesară pentru a putea fi în stare să stimuleze investițiile necesare în domeniul rețelelor, inclusiv cele necesare pentru energia regenerabilă;

28. solicită ca metodele de etalonare (*benchmarking*) a tarifelor și a costurilor de acces la rețelele de transport și de distribuție, aplicate de autoritățile de reglementare, să cuprindă nu numai aspecte cantitative (costuri), ci și calitative (criteriile de fiabilitate pentru calitatea rețelei), astfel încât să mențină nivelul de calitate actual al rețelei.

În ceea ce privește investițiile pentru a garanta securitatea aprovizionării cu energie

29. constată nu doar că securitatea aprovizionării energetice este amenințată de investițiile slabe în noi centrale electrice, ci și că un element fundamental pentru securitatea aprovizionării îl va constitui dezvoltarea de noi rețele de transport și distribuție și mărirea și îmbunătățirea rețelelor existente, precum și liniile de interconectare care vor implica, pe lângă investiții considerabile, și depășirea importanțelor dificultăți legate de conceperea și implementarea acestora;

30. insistă asupra importanței unui mediu stabil și atractiv pentru investiții;

31. evidențiază importanța pe care o dobândește diversificarea surselor de energie din perspectiva garantării securității aprovizionării;

32. dorește să se încurajeze producția de energie locală și regională bazată pe surse regenerabile, care corespund condițiilor de mediu din teritoriul respectiv, reducând totodată cheltuielile de transport și emisiile de gaze pe teritoriul UE; prin urmare, este necesar să fie încurajată elaborarea unor planuri energetice specifice la nivel regional, care vor trebui să fie coordonate și integrate în nivelurile naționale și în cel comunitar;

33. invită Comisia să ia toate măsurile necesare în vederea stimulării producătorilor, dar și a operatorilor de rețele să investească în construcția de instalații de producție, respectiv de infrastructură pentru rețele, pentru a permite accesul echitabil la piață al producției locale de energie regenerabilă;

34. totuși atrage atenția Comisiei asupra faptului că, în general, rețelele nu sunt în prezent proiectate pentru a primi o parte importantă de energie din surse regenerabile, ceea ce va necesita investiții și deci mijloace financiare suplimentare pentru a adapta rețelele la dezvoltarea energiei din surse regenerabile. De asemenea, vor trebui căutate soluții de stocare a energiei, ceea ce va antrena alte investiții importante;

35. insistă asupra faptului că politicile de utilizare rațională a energiei și cele pentru eficiență energetică reprezintă cea mai bună cale de diminuare a tensiunii actuale între oferta și cererea de energie.

În ceea ce privește protecția consumatorilor

36. reamintește că obligațiile de serviciu public trebuie să constituie un complement necesar al concurenței și să rămână în centrul procesului de deschidere a pieței;

37. recomandă ca libertatea de alegere a consumatorilor de energie să fie însoțită de garanții solide privind drepturile consu-

matorilor de energie; în acest sens, ar fi de dorit ca dispozițiile viitoarei „Carte europene a drepturilor consumatorilor de energie” să aibă valoare legală;

38. salută crearea unui forum al „pieței cu amănuntul”, prin analogie cu forumurile de la Florența și de la Madrid;

39. solicită Comisiei să supravegheze în continuare piețele cu amănuntul pentru a evalua efectele liberalizării asupra gospodăriilor, cu scopul de a crește încrederea în piața de energie a consumatorilor și de a limita riscul de manipulare pieței;

40. subliniază importanța unei facturări mai transparente a consumului de energie electrică și de gaze, pentru a stimula consumatorii să-și modifice comportamentul, prin economii de energie și creșterea eficacității energetice;

41. insistă asupra aplicării sistemelor informatice neutre și independente de furnizori, care să permită gestionarea automată a contorizării pe intervale orare (*switch*);

42. atrage atenția Comisiei că introducerea generalizată a contoarelor inteligente trebuie să îndeplinească două condiții prealabile: să fie rațională din punct de vedere financiar și să fie proporțională, ținând seama de economiile de energie realizabile pentru diferitele tipuri de clienți;

43. recomandă creșterea pe viitor a protecției consumatorilor vulnerabili, în vederea combaterii fenomenului de sărăcie energetică.

Agenția pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energetic

44. în ceea ce privește chestiunile transfrontaliere, recunoaște existența „decalajului de reglementare” și necesitatea de a îmbunătăți interconexiunile în anumite segmente ale pieței;

45. este susținătorul consolidării ERGEG, și nu al înlocuirii sale cu o nouă agenție; într-adevăr, decât să se instituie o nouă structură, cu cheltuielile și sarcinile birocratice aferente, ar fi mai degrabă posibil să se continue pe bazele actuale, cu ERGEG consolidat, care ar avea competența de a soluționa problematica transfrontalieră și ar primi și alte sarcini care ar fi urmat să fie încredințate agenției a cărei creare se propune; instituirea unei agenții separate s-ar justifica numai dacă se constată că nu a crescut suficient concurența.

Schimburile transfrontaliere

46. ia notă cu satisfacție de faptul că al treilea pachet legislativ consolidează cooperarea între OST, creând o rețea europeană a OST. Se încurajează astfel schimburile transfrontaliere de energie electrică și de gaze, ceea ce constituie o premisă obligatorie pentru funcționalitatea deplină a pieței interne; o mare capacitate de transfer reprezintă o condiție tehnică fundamentală, atât pentru siguranța aprovizionării, cât și pentru eficiența concurenței pe piața comună a energiei. Acest lucru este valabil în special pentru statele membre din estul UE, care aspiră să scape pentru totdeauna de dependența energetică față de vecinii lor din est;

47. consideră că evoluția treptată spre operatorii regionali de sisteme de transport reprezintă un imperativ;

48. atrage atenția asupra faptului că propunerile Comisiei Europene privind rețeaua europeană a OST electricitate și gaze conferă OST un statut de organ de quasi-normativ, deși rolul agenției pare a se limita la acela de organ consultativ. Anumite norme, cum sunt normele de transparență sau cele privind schimburile ar trebui să intre în competența autorităților de reglementare;

49. salută obligația impusă rețelei europene a OST de energie de a publica la fiecare doi ani un plan pe zece ani de investiții în rețelele din întreaga Comunitate;

50. dorește ca întreprinderile de energie electrică nou-intrate pe piață, în special cele locale și regionale, să poată dispune de

același nivel de informații despre piețe ca și operatorii de piață istorici.

Rețeaua de transport de gaze

51. apreciază că disponibilitatea limitată a capacităților de depozitare a gazelor, care aparțin în numeroase cazuri operatorilor istorici, afectează grav concurența în sector și indirect în sectorul energiei electrice la nivelul producției. Prin urmare, salută propunerile care urmăresc îmbunătățirea accesului la instalațiile de depozitare, ca și la instalațiile de GNL;

52. sprijină realizarea unui așa-numit regim de intrare/ieșire, în care capacitatea este alocată unei zone/regiuni și nu unui gazoduct anume, măsură care va impulsiona concurența.

Bruxelles, 10 aprilie 2008

Președintele
Comitetului Regiunilor
Luc VAN DEN BRANDE
